

De theoreticus

De theoreticus zegt: 'Er is in de 17^e eeuw een diepe cesuur in het denken ontstaan.' Ik probeer me een voorstelling te vormen van wat dat betekent. De intonatie van de zin is zorgelijk, het klinkt alsof er iets groots en rampzaligs gebeurd is. Alsof het beter was geweest dat er geen cesuur was ontstaan. Nu zitten we opgescheept met een scheiding tussen het oude en het moderne denken. Moet die overbrugd worden? En kan dat wel? Of zijn we met die scheiding juist beter af? Aan de blik en de houding van de theoreticus valt af te lezen dat het een complexe zaak is. Er komen veel factoren bij kijken. Hij wil ons die wel uit de doeken doen, maar het is hem aan te zien dat het hem zwaar valt. De last van de geschiedenis en de verantwoordelijkheid voor de waarheid drukken hem zichtbaar op de schouders.

'Het gaat erom na de deconstructies van de vorige eeuw een nieuwe vorm van narrativiteit te ontwikkelen,' zegt hij, 'een nieuwe bestaansethiek in termen van zelfzorg.' Dat klinkt als echte filosofie. Het is abstractie op abstractie gestapeld, je moet heel diep kunnen denken om te begrijpen wat hier wordt gezegd. De theoreticus kijkt erbij alsof hij het ook niet kan helpen. Het is niet zijn schuld dat de narrativiteit ten onder is gegaan aan de deconstructies. We zitten er nu eenmaal mee opgescheept. En of we willen of niet, we zullen er niet aan ontkomen een nieuwe bestaansethiek te ontwikkelen.

Zelf was ik me overigens van die noodzaak niet bewust. Noch had ik tot dan toe veel last ondervonden van het verdwijnen van de narrativiteit. Ik had er eerlijk gezegd nog nooit bij stilgestaan, nooit gedacht: 'Hé, de narrativiteit wordt dun, het lijkt wel alsof hij aan het verdwijnen is. Dat ziet er niet goed uit voor mijn bestaansethiek.' Ook bij de mensen om mij heen heb ik dat nooit waargenomen. Maar goed, ik heb altijd wel vermoed dat er in de wereld meer aan de hand is dan ik kan zien. Ik heb maar een beperkte geest. En wat niet weet, wat niet deert, natuurlijk.

Maar nu het zo openlijk en expliciet wordt benoemd rijst bij mij wel het vermoeden dat er op een of andere manier moet worden ingegrepen. Hoe, dat is mij niet duidelijk. In ieder geval lijkt narrativiteit mij niet iets wat mag verslonzen. En een cesuur in het denken, daar word je schizofreen van. Geen wonder dat er zoveel verwarring is in de samenleving. Wat

zou de oplossing kunnen zijn? De theoreticus heeft erover nagedacht. Hij zegt: 'Leren omgaan met vloeibare moderniteit, met relaties die broos en vergankelijk zijn, in vluchtige verbanden.' Laat ik dat nou altijd al gevonden hebben!